

החיות התחפשו מערך שיעור לפורים בשפה (לכיתות היסוד)

מנהג ההתחפשות בחג הפורים, מזמן לנו אפשרות להתעמק בנושא הדימוי העצמי והזהות העצמית של התלמיד/ה. שושי נאור, מורה בחינוך המיוחד, כתבה עבורנו יחידת לימוד לפורים בשפה בנושא זה. יחידת הלימוד נכתבה במסגרת כנס הקיץ ה-9 שלנו: "חגים ומעגל השנה- מה נשתנה ומה נשנה?", ואנחנו מודות לשושי על השיתוף מכל הלב.

מערכי השיעור שביחידה מתבססים על יצירות ספרותיות שגיבוריהן הם בעלי חיים, שהמשותף להם הוא חוסר שביעות רצונם מעצמם: מתכונותיהם החיצוניות ו/או הפנימיות, ורצונם להשתנות דרך התחפשות למשהו אחר. גם ילדות. ים רבות. ים, חוות. ים חוויות של דימוי עצמי נמוך, אי קבלה של עצמן. ם במובן אחד או יותר, וחשות. ים רצון עז להשתנות, להתחפש למשהו אחר. לילדות. ים בעלות. י הדימוי העצמי הנמוך קל להזדהות עם הדמויות בסיפורים, שעוברות חוויות המוכרות להם. ן. הם. ן מקבלות. ים לגיטימציה לתחושות של חוסר ההשלמה עם עצמן. ם ושל הרצון להשתנות כתחושות אנושיות מוכרות. במקביל מעודדות היצירות את התלמידות. ים להכיר בכך שהטוב ביותר הוא להיות מי שאני, ולהאמין בעצמי ובייחוד שלי.

ארבע היצירות שנבחרו ביחידה זו "מאנישות" את הגיבורים, בעלי החיים, ומעניקות להן תכונות, רצונות ורגשות. וכך הן תורמות להזדהות של התלמידות. ים עם הגיבורים. **יחידת הלימוד עונה על מטרות רבות של שיעורי שפה בכיתות היסוד:** החל ממפגש עם הספרים ועם הטקסט הספרותי, התנסות בניסוח ובהמללה של רגשות בעל פה ובכתב, זיהוי של רעיונות ומסרים, אפיון של הדמויות ביצירות ועוד. לנוחות הקריאה מצורפים קישורים לטקסטים של היצירות, אולם במהלך השיעור בכיתה - חשוב מאוד להפגיש את התלמידות. ים עם הספרים עצמם.

פורים שמח!!!

הצילום לקוח מתור אתר ויקיפדיה.

מהלך השיעור:**הצעה לפעילות פתיחה בכיתה:**

נערוך שיחה על תחפושות:

- מהי תחפושת? מתי מתחפשים?
- איפה ראיתן.ם אנשים מחופשות.ים? למה התחפשו? (הצגות, מופעי רחוב, טלוויזיה)
- איזו מילה מסתתרת במילה תחפושת? מה אנו מחפשים כשמתחפשים?
- האם קרה לכם.ן שרציתן.ם להשתנות, להיות משהו או מישהו אחר.ת? מתי? למה? למי הייתם רוצות.ים להשתנות?

כל תלמיד ותלמידה יבחרו תחפושת אליה היו רוצות.ים להתחפש, ויציגו אותה בפנטומימה בפני תלמידות.י הכיתה, שיצטרכו לנחש מהי התחפושת. התלמידות.ים יקבלו מלים שמסתתרות בהם השורש חפש כמו: מתחפשים, תחפושות, מחופשות ויתבקשו לצבוע את אותיות השורש החוזרות. נאמר: "היום נתחיל להכיר בעלי חיים שרצו להיות משהו אחר. נמצא אותם ביצירות, בספרים, וננסה להבין מה הם רצו, מה חשבו, מה קרה להם, מה עשו מה הרגישו".

יצירה 1: הציפור פמפלה / נורית זרחי

התלמידים.ות יקבלו את מילות השיר כשהן מנוקדות, ובצד העמוד איור של ציפור. נקרא את השיר בקול. נשוחח עם התלמידות.ים במהלך הקריאה: "הציפור פמפלה, כל מגרעת בעולם היתה לה".

- אילו תכונות היו לציפור לפני השינוי (בית ראשון)?
 - מה דעתכם על תכונות אלה? נבחן כל "מגרעת" של הציפור, ונחשוב יחד האם היא תכונה חיובית או שלילית?
 - למי הפריעו תכונות אילו ומדוע?
 - מה גרם לכך, שפמפלה התחילה להשתנות?
 - מה עשתה הציפור פמפלה בשביל להשתנות?
 - האם זה שינוי פנימי או חיצוני?
- "הרגישה הציפור פמפלה / שאי אפשר להיות כך הלאה..."
- מה הכוונה? האם קרה לך מקרה כזה, אם כן מתי?
 - בכמה זמן השילה הציפור את "מגרעותיה" מעליה? מה קרה בשבת? מה קרה לפמפלה בסיום?

נערוך דיון בעקבות קריאת כל השיר :

- מה אתן.ם חושבות.ים על הציפור פמפלה? האם היתה צריכה להשתנות? אם כן, למה? ואם לא, למה?
- מה יכול להיות טוב בלהשתנות? ומה יכול להיות לא טוב בלהשתנות?
- מה אנחנו רוצות.ים לומר לציפור פמפלה?

יצירה והבעה:

התלמידות.ים יתבקשו להציג את השיר: יוכלו להיות פמפלות או ציפורים אחרות ביער - שכנותיה של פומפלה.

התלמידות.ים יתבקשו להמציא שיר או סיפור דומה שקרה להם.ן.

התלמידות.ים יקבלו דף, יחלקו אותו לשניים: בחציו האחד יציירו את פמפלה בתחילת השיר ובחציו השני יציירו את פמפלה בסוף השיר. נתלה את היצירות בכיתה.

יצירה 2: הפיל שרצה להיות הכי / פאול קור

התלמידות.ים יקבלו לידיהם את הספר, יעיינו בו, לאחר מכן יעקבו אחר הכתוב בזמן שהמורה תקריא את הסיפור. העיצוב של הספר יכול לסייע להבנת הסיפור.

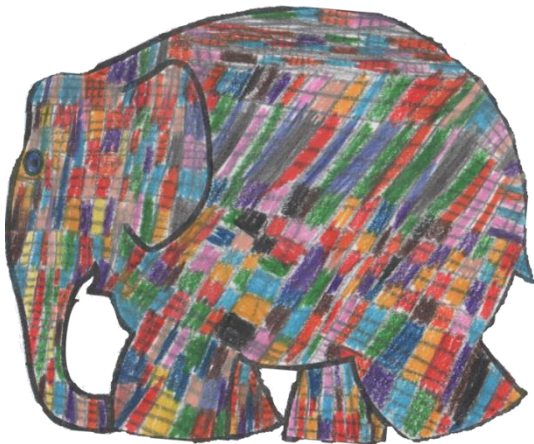
סיפור זה מזמן לנו מספר מסרים: לאהוב את עצמנו כפי שאנחנו, יחד עם זאת, לגיטימי גם לרצות להשתנות, ולבטא צבעים שונים באישיותנו.

נשוחח עם התלמידות.ים בזמן קריאת הסיפור:

- מה אפשר ללמוד משם הסיפור?
- כיצד הרגיש פלפון בתחילת הסיפור? השוו את תחושותיהם של עדר הפילים לעומת תחושתו של פלפון.
- מי חשב "מצב רוחו הגרוע" של פלפון? ("ציפור פרועה וקצת שונה / אבל פקחית ונבונה...")
- מי לא שם לב לתחושותיו של פלפון? (עדר הפילים, משפחתו וחבריו של פלפון).
- מה ענה פלפון לשאלת הציפור, לסיבת היותו עצוב?
- האם הציפור הסכימה לדבריו? האם פלפון השתכנע מדבריה של הציפור?
- מה עשה פלפון כדי להשתנות? ("עמד, נאנח והתלונן"). מה יכול היה לעשות במקום להתלונן?
- מי סייע לפלפון להשתנות, וכיצד?
- איך נראה פלפון לאחר השינוי?
- כיצד הגיבה הסביבה לשינוי של פלפון?
- כיצד הגיב פלפון לתגובת חבריו?
- האם הסביבה השפיעה על פלפון?
- כיצד הרגיש פלפון בסוף הסיפור?

נערוך דיון בעקבות קריאת כל הסיפור :

- האם זה בסדר לרצות להשתנות? התלמידות.ים יוכלו לשתף בחוויות מחייהן.ם.
- מה אפשר לשנות בעצמנו ומה לא? (יש דברים שלא נוכל לשנות בעצמנו אך נוכל לשנות את האופן שבו אנחנו חושבות.ים על עצמנו).
- האם זה בסדר לשנות את דעתנו?
- האם ולמה טוב שנאהב את עצמנו כמו שאנחנו?
- האם טוב להיות כמו כולם? האם זה "בסדר" להיות שונה?

יצירה והבעה

התלמידות.ים יכינו פילים מעיסת נייר, ויצבעו את הפיל שהכינו לפי רצונם.ם.
התלמידות.ים יכתבו או יספרו מה היו אומרים לפלפלון?
התלמידות.ים יציגו שיחה בין הפילים: יאחזו את הפילים שהכינו ויערכו דו שיח ביניהם: למשל: שני פילים מהעדד מדברים על פלפלון.

יצירה 3: הביצה שהתחפשה / דן פגיס

כהכנה לשיעור ניתן לקרוא [רקע](#) על הסיפור ועל מחברו.
התלמידות.ם יקבלו את הספר, ויעיינו בו בזמן שהמורה תקרא בקול את הסיפור. ניתן להשמיע את הסיפור גם [ביוטיוב](#).

נשוחח עם התלמידות.ים במהלך הקריאה:

- "היה היתה ביצה שלא רצתה להיות ביצה". מה הכוונה?
- מה לא ידעה הביצה לעשות? מה כן ידעה לעשות? מה רצתה הביצה לעשות עוד? התלמידות.ים יוזמנו לשתף בדברים שהם יודעים לעשות הכי טוב.
- במה דומים הביצה וכדור הפינג-פונג? ובמה שונים? מדוע לא נוצר הקשר בניהם?
- הביצה פגשה את הבלון. מה אמרה הביצה לבלון? כיצד הגיב הבלון?
- במה דומים הביצה והבלון? האם לדעתך תתאפשר חברות בניהם? מדוע לא נוצר הקשר?
- הביצה חיפשה חברים. איך בחרה אותם? לפי מה?
- מה חשוב לביצה? האם לדעתכם הצורה החיצונית קובעת?
- מה חשוב יותר אצל בני אדם לדעתכם, הצורה החיצונית או הפנימיות?

- האם יש לנו חברות. ים ששונים מאיתנו מבחינה חיצונית? מה אנחנו אוהבות. ים בהם?
- מה חושבת הביצה על עצמה? מדוע רצתה הביצה להתחפש?
- מתי מתחפשים? כיצד זה יכול להועיל? חשבו איפה ראיתם אנשים מחופשים? (תאטרון, בפורים, ועוד).
- האם הניסיון של הביצה להתחפש הצליח? למה לא?
- אילו תכונות טובות יש לביצה לפי ניסיונות ההתחפשות שלה?
- לאור תגובת הפטריות: התלמידות. ים ישתפו בחוויות של ניסיונות להשתלב בקבוצה.
- מה אמרה התרנגולת לביצה כשפגשה אותה?
- במה שונים דברי התרנגולת אל הביצה מכל הדברים שאחרים אמרו לה?
- מה היתה תגובת הביצה לדברי התרנגולת? מדוע לדעתכם?
- "עכשיו תעשי כמו כולם, אמרה התרנגולת אל הביצה. למה התכוונה בדבריה?
- איך הרגישה הביצה כשהתרנגולת דגרה עליה? מה גרם להתרגשותה של הביצה?
- "אני כבר לא אני" אמרה הביצה. האומנם? מה דעתכם על משפט זה?
- מה ההבדל בין השינוי שחל בביצה עכשיו (לאחר שהתרנגולת דגרה עליה) לבין השינויים הקודמים שעברה?

נערוך דיון בעקבות קריאת הסיפור:

- מתי או מה קשה לנו לקבל בעצמנו?
- מה אנחנו מוכנות. ים לעשות כדי להיות דומים לאחרים? למה זה חשוב לנו? מה היתרונות ומה החסרונות בניסיון להידמות לאחרים?
- איך נדע מה הזהות שלנו? מה נכון לנו ומה לא?
- איך המפגש עם אחרים יכול לעזור לנו להכיר את עצמנו? איך המפגש עם אחרים יכול להפריע לנו להכיר את עצמנו?
- מתי טוב להתחפש למשהו אחר? מתי טוב להיות אנחנו עצמנו?

יצירה והבעה

התלמידות. ים יציירו ויצבעו דמויות מן הסיפור, יכינו בפלסטלינה תמונות מתוך הסיפור לפי בחירתן. ים, ויסבירו למה בחרו דווקא דמות זו. יכינו ביצה מקלקר ואפרוח מפונפונים עשויים מצמר. יציירו על גבי ביצים קשות.

הפעילות במהלך הסיפור תוכל להתבצע בעזרת אמצעי המחשה: ביצה, כדור פינג-פונג, בלון, פרח אדום, פטריה, כד, בובה של ליצן, אפרוח מפונפון צהוב.

התלמידות. ים יכתבו רעיונות והצעות משלהן. ים לתחפושות נוספות לביצה.

יצירה 4: הדג שלא רצה להיות דג/פאול קור

שיחת פתיחה, לפני קריאת היצירה:

- לפי שם היצירה, על מה לדעתכם יסופר ביצירה?
- האם יש קשר בין סיפור זה לבין יצירות קודמות שלמדנו?

התלמידים. ות יקבלו את הספר. נקרא את הסיפור במליאה. יש אפשרות גם להציגו במצגת

שיחה בעקבות הסיפור :

- איזה דמות מהיצירות שלמדנו מזכיר לנו הדג?
- לאיזו מסקנה הגיע הדג בסופו של המסע?
- מה דעתכם על מסקנה זו ?
- האם היה יכול הדג להגיע למסקנה זו בלי המסע שעבר? מה תרם לו המסע?

יצירה והבעה:

התלמידים. ות יבחרו תחנה מתחנות המסע של הדג, ויצילו אותה בפני הכיתה באופן שיבחרו: בהמחזה, בציור, בכיור בפלסטלינה, או בסיפור.

מקורות:

הציפור פמפלה / זרחי נורית, מתוך: חופן שירים, גישה טיפולית, אונ' תל אביב- רמות הוצ"ל, 1978.
 הביצה שהתחפשה, פגיס דן, הוצאת עם עובד, תשמ"ח.
 הפיל שרצה להיות הכי / פאול קור, הוצ"ל דביר, 1993
 הדג שלא רצה להיות דג / פאול קור. הוצאת כתר 1986.

שימו באתר של קדמה תוכלו למצוא מערכים נוספים בנושאים מגוונים .
 מוזמנות/ים לבקר באתר ולחפש בקטגוריה: [מאגר חומרים ומשאבים](#) מומלץ להיעזר
 בתגיות